

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Гресь Юлія Олегівна РЕФЛЕКСИВНЕ МИСЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО.....	504
Загородній Ігор Вікторович ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПЕРЕВІРКИ НА ПОЛІГРАФІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КАДРОВОГО ДОБОРУ НА СЛУЖБУ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ	506
Колодіна Анна Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	508
Хижняк Євген Сергійович, Холод Олег Володимирович ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	511
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	512
Шишацька Юлія Олегівна ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	515
Чернов Олександр Віталійович МОДУС ОПЕРАНДІ ЯК ВИЗНАЧНА КРИМІНАЛІСТИЧНА КАТЕГОРІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	519
Єленич Світлана Ігравівна ОДЕСЬКА КРИМІНАЛІСТИЧНА ШКОЛА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МОДЕЛІ ОБ'ЄДНАННЯ ВЧЕНИХ.....	521
Стаурська Олександра Миколаївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КІБЕРПРОСТОРУ	524
Абу Еласал Анна Олександрівна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ОСІБ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	526
Алексєєва Ліна Леонідівна ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	528
Бершавська Анастасія Сергіївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОСОБНИЦТВОМ АГРЕСОРУ	530
Горобець Євген Вікторович ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	531
Єлхін Олексій Володимирович ЦИФРОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ, СФОРМОВАНИХ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	533
Кривда Людмила Русланівна ДОПОМОГА СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА (СПЕЦІАЛІСТА) В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ПОДІЇ	535
Кухарук Ігор Миколайович ІНСТИТУТ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	537
Кучеров Дмитро Сергійович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДІО- ТА ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	539
Луцюк Роман Петрович СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	541
Макогін Ірина Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	543
Мурашко Анастасія Сергіївна МОДЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА-ПРОФАЙЛЕРА В МЕЖАХ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	545
Наумович Ігор Сергійович ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	546
Паламарчук Олексій Олександрович ЩОДО ПИТАННЯ НАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ У СКЛАДІ ЗЛОЧИННОГО УГРУПУВАННЯ.....	548
Пишненко Ірина Юрївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	551

МОДЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА-ПРОФАЙЛЕРА В МЕЖАХ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Перманентний розвиток суспільства та виклики сьогодення вимагають швидких та рішучих дій з боку правоохоронних органів задля швидкого та якісного розслідування злочинної діяльності, насамперед мова йде про винайдення нових та адаптацію вже існуючих у світовій практиці моделей та методик розслідування. Такі асиміляційні процеси позитивним чином впливатимуть на рівень розкриття злочинів. Саме такою методологією, яка є доволі поширеною та дієвою, що використовується переважно у країнах загального права, є профайлінг. Зважаючи на доволі розгалужену класифікацію згаданої методології, хочемо підкреслити, що нас цікавить саме так званий «криміналістичний профайлінг».

Використання методології профайлінгу під час розслідування злочинної діяльності є доцільним як на організаційному, так і на тактичному рівнях, а відповідно діяльність спеціаліста-профайлера є пролонгованою, про що ми зазначали в своїх попередніх дослідженнях [док. див.: 1]. Водночас доволі важливим залишається визначення характеру та способів взаємодії спеціаліста-профайлера зі слідчим та працівниками оперативних підрозділів в межах залучення першого до процесу розслідування. Зважаючи на висновки, зроблені нами у попередньо проведених дослідженнях, рівні когнітивної діяльності спеціаліста-профайлера можна умовно поділити на *основний* та *наступний*, відповідно на першому у суб'єкта дослідження формується уявлення про подію вчиненого кримінального правопорушення на основі аналітично опрацювання наявної у слідства інформації, при цьому виокремлюються та формуються дві групи інформаційних джерел: *по-перше*, риси особи, які мають типовий/повторюваний характер, що є характерними для конкретного виду протиправного діяння; *по-друге*, персоніфіковані (індивідуальні, унікальні) особистісні риси, що надають змогу слідству встановити мотиви конкретної злочинної діяльності тощо. На наступному рівні спеціаліст-профайлер формує можливі моделі поведінки особи-злочинця вже після вчинення акту злочину, що здебільшого може носити більше превентивний характер задля недопущення та/або попередження подальших злочинних посягань [1], пропонуємо виділити наступні моделі взаємодії в межах окреслених вище комунікаційних груп.

Модель 1. Залучення спеціаліста-профайлера на початковому етапі розслідування протиправної діяльності. Перевагами залучення спеціаліста-профайлера саме на початковому етапі розслідування є те, що перший за таких умов «ознайомлюється» з подією кримінального правопорушення та наявною слідовою картиною злочину безпосередньо з «першоджерела» та має можливість самостійно проводити огляд місця події, трупу (у випадку, коли мова йде про вбивство), особи потерпілого, брати участь під час первинного допиту свідка, потерпілого тощо, оскільки надання показань у безпосередній темпоральній близькості до події кримінального правопорушення є надзвичайно важливим для формування уявлення ідеальної картини вчиненого злочину та можливості затримання особи злочинця.

Модель 2. Залучення спеціаліста-профайлера на наступних етапах розслідування злочинної діяльності. Головою відмінністю другої моделі від першої є те, що за таких умов спеціаліст-профайлер залучається до вже розпочатого кримінального провадження та не має можливості безпосередньо брати участь під час огляду місця події в тих умовах, в яких безпосередньо було виявлено злочин, тощо, а ознайомлюється вже з безпосередньо зафіксованими слідами злочину. При цьому до обов'язкового вивчення у даному випадку підлягають відомості, наявні у матеріалах кримінального провадження.

Водночас варто пам'ятати, що метою діяльності спеціаліста-профайлера є не розслідування протиправного діяння, що безпосередньо є завданням слідчого, а «відтворення» у своїй свідомості події злочину задля формування «портрета» особи злочинця, розуміння ходу його думок, мотивів його діяльності задля складання його профілю, що в подальшому надасть змогу сформулювати припущення щодо подальших епізодів злочинів, визначення потенційних жертв та звуження кола підозрюваних. Тобто головна задача профайлера полягає в аналітичній роботі та допомозі слідчому у розслідуванні злочину [2, с. 204].

Список використаних джерел

1. Мурашко А. С. Профайлінг як складова пізнавальної діяльності у досудовому розслідуванні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2023. Вип. 66. С. 159–162. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc66/35.pdf>
2. Мурашко А. С. Спеціаліст-профайлер як суб'єкт забезпечення розслідування: компетенція та функціональна спрямованість. *Вісник кримінального судочинства*. 2022. № 3–4. С. 201–207. URL: [https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/Visnyk_Krim_Sud_3-4_22_231024_avt%20\(2\)-201-207.pdf](https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/Visnyk_Krim_Sud_3-4_22_231024_avt%20(2)-201-207.pdf)

Ключові слова: досудове розслідування, профайлінг, спеціаліст-профайлер, взаємодія.

Keywords: pre-trial investigation, profiling, profiler specialist, interaction.

Наумович Ігор Сергійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Наркоманія – одна з найнебезпечніших хвороб людства, проблема боротьби та знешкодження даного лиха зустрічається не тільки в Україні, а й у всіх країнах світу. Наркотичні речовини рослинного походження потрапляють на підпільний ринок України із різних джерел.

Саме початковий етап розслідування кримінальних правопорушень даної категорії має велику роль, оскільки тут виконується великий обсяг роботи із пошуку, виявлення та закріплення доказів. Так, заходи, що спрямовані на доведення вини підозрюваного та їх послідовність, залежать від слідчої ситуації, що склалася.

Щодо поняття «слідча ситуація» В. В. Логінова вказує, що «це сукупність обставин, що сформувалась на певному етапі розслідування на підставі фактичних даних про подію злочину, яка обумовлює можливість органів досудового слідства реалізувати свої можливості щодо розкриття, розслідування та попередження злочину» [1, с. 282].

С. В. Великанова зазначає, що «слідча ситуація – це сукупність сформованих на певному етапі умов – стану та обстановки розслідування, що сприймаються, оцінюються і використовуються слідчим для вирішення тактичних завдань і досягнення загальних (стратегічних) цілей розслідування» [2, с. 9].

На нашу думку, при формуванні поняття типової слідчої ситуації В. А. Журавель, більш чітко визначив її, а саме «як наукову абстракцію, своєрідну інформаційно-пізнавальну модель, що сформована на підставі апріорних знань, яка є результатом узагальнення й аналізу значного емпіричного матеріалу і в якій відображені найбільш загальні риси, що характеризують хід і стан розслідування на певному етапі (початковому, наступному)» [3, с. 202].